

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра інформаційних систем та технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Юрій УТКІН

«03» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

навчальна практика «Економічна інформатика»

освітньо-професійна програма	Маркетинг
спеціальність	075 Маркетинг
галузь знань	07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Полтава 2024 – 2025 н. р.

Розробники:

Копішинська Олена, професор кафедри інформаційних систем та технологій, к. ф.-м. н., доцент

Панасенко Наталія, доцент кафедри інформаційних систем та технологій, к. е. н., доцент

Робоча програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри інформаційних систем та технологій

Протокол від «03» вересня 2023 р. №2

Робоча програма практики схвалена
радою з якості вищої освіти спеціальності 075 Маркетинг
Протокол від 03.09. 2024 р. №1

Голова ради з якості вищої освіти
спеціальності 075 Маркетинг»

Вікторія ДАНИЛЕНКО

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис навчальної практики «Економічна інформатика»

Елементи характеристики	Денна форма навчання 075 МАР бд 2024
Загальна кількість годин –	90
у тому числі самостійної роботи	30
Кількість кредитів –	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Семестр	2
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної практики «Економічна інформатика» є закріплення теоретичних знань про склад і призначення пристроїв технічного забезпечення сучасних ПК; вивчення можливостей збереження, захисту й обробки інформації засобами сучасної комп'ютерної техніки; набуття навичок ефективного використання системного та прикладного програмного забезпечення ПК, комп'ютерних мереж, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності; формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури.

Завдання навчальної практики «Економічна інформатика»:

- набуття й удосконалення практичних навичок і досвіду роботи з сучасним системним, інструментальним і сервісним програмним забезпеченням ПК;
- набуття навичок застосування комп'ютерної техніки для розв'язання фахових задач, освоєння технології створення й оформлення структурованих текстових і табличних документів, оброблення економічної інформації, розробки баз даних засобами MS Office;
- засвоєння прийомів роботи в локальній та глобальній мережі; опанування можливостей застосування інтернету в економіці та бізнесі.

Результати проходження практики:

компетентності:

загальні:

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8 здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 9 навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

фахові:

ФК3 здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі;

ФК 5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу;

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію;

ПРН 12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.

3. Програма практики

Тема 1. Технічні засоби та системне забезпечення реалізації інформаційних процесів

Використання інформаційних технологій у діяльності підприємства. Приклади апаратно-ресурсного забезпечення інформаційних технологій. Проведення характеристики системного та прикладного програмного забезпечення, технічного забезпечення для збору, зберігання, оброблення, аналізу, передачі інформації, які використовуються у діяльності підприємства.

Тема 2. Програмні засоби роботи зі структурованими документами. Системи обробки текстової інформації.

Документування професійної діяльності та приклади ведення системи організаційно-розпорядчої документації у діяльності підприємств. Проведення класифікації документів за призначенням. Підготовка текстових, табличних та інших видів документів засобами програмного пакету Office. Використання вільного програмного забезпечення Open Office в економічних задачах. Практичне застосування інструментарію текстового процесора Word для створення комплексних фінансово-економічних документів. Створення шаблонів ділових паперів.

Тема 3. Інструментарій табличного процесора Excel для бізнес-аналітики та прийняття рішень

Технології застосування табличного процесора Excel для обробки фахової (економічної) інформації. Технологія проведення розрахунків в Excel. Використання окремих фінансових функцій при роботі з економічною інформацією. Основні прийоми аналізу й опрацювання економічних даних; графічне подання результатів обчислень у вигляді графіків і діаграм.

Робота з даними із використанням засобів «Підбір параметра», «Диспетчер сценаріїв» тощо. Автоматизація виконання в офісних додатках основних розрахункових операцій. Підведення проміжних підсумків.

Тема 4. Програмні засоби роботи з базами даних (БД)

Застосування на практиці сучасних моделей БД. Проектування БД предметної області. Організація баз даних в Excel. Групування, сортування і відбір даних за допомогою фільтрів. Застосування можливостей СУБД Microsoft Access для розробки та ведення інформаційної бази даних малого підприємства. Основні об'єкти у базах даних Access. Технологія створення нової бази даних у Ms Access. Організація збереження інформації в таблицях БД Access: поняття про поле, запис, властивості поля. Поняття про зв'язок; типи зв'язку між таблицями в базі даних Access, технологія створення інформаційних зв'язків між об'єктами БД. Створення схеми даних. Використання запитів для обробки економічної інформації. Екранні форми, їх призначення та побудова. Типи та режими створення форм. Інтерфейс та структура діалогового вікна для створення і редагування макету форм. Алгоритм створення та використання звітів.

Тема 5. Мережні технології. Основи функціонування мережі інтернет

Побудова глобальної комп'ютерної мережі. Використання основних компонентів Інтернету: хости, сервери, клієнти та ін. Поняття про протоколи передачі даних та систему адресації, навігації в мережі інтернет. Призначення та принципи функціонування протоколу роботи з гіпертекстовими документами HTTP. Короткий огляд популярних веббраузерів. Базові технології вебдизайну в розробленні вебсайтів.

Тема 6. Прикладні аспекти застосування мережі інтернет в економіці та бізнесі

Інтернет як глобальний електронний ринок. Основні поняття цифрової економіки. Використання платіжних систем. Електронна комерція. Електронні крамниці та торговельні майданчики. Маркетинг і реклама в інтернет. Питання захисту інформації в інформаційному суспільстві. Законодавство щодо захисту електронних документів.

Тема 7. Перспективні напрямки застосування інформаційних технологій і систем у маркетинговій діяльності

Огляд сучасних ІС в управлінні підприємствами. Визначення перспективних напрямків розвитку інформаційних технологій. Елементи застосування відкритих систем штучного інтелекту в професійній діяльності.

4. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 2

Структура (тематичний план) навчальної практики «Економічна інформатика»

Назви теми	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		контактних	самостійної роботи
Тема 1. Технічні засоби та системне забезпечення реалізації інформаційних процесів	9	6	3
Тема 2. Програмні засоби роботи зі структурованими документами. Системи обробки текстової інформації	18	12	6
Тема 3. Інструментарій табличного процесора Excel для бізнес-аналітики та прийняття рішень	18	12	6
Тема 4. Програмні засоби роботи з базами даних (БД)	18	12	6
Тема 5. Мережні технології. Основи функціонування мережі інтернет	9	6	3
Тема 6. Прикладні аспекти застосування мережі інтернет в економіці та бізнесі	9	6	3
Тема 7. Перспективні напрямки застосування інформаційних технологій і систем у маркетинговій діяльності	9	6	3
Разом	90	60	30

Зміст навчальної практики «Економічна інформатика» визначається її завданнями. За період навчальної практики здобувачі вищої освіти повинні особисто виконати роботу відповідно до тематики практики.

5. Вимоги до баз навчальної практики

Базою навчальної практики «Економічна інформатика» є Полтавський державний аграрний університет (Університет).

Проведення навчальної практики забезпечують навчально-наукові лабораторії: Web-технологій та хмарних обчислень (ауд. № 203), навчально-наукова лабораторія імітаційного моделювання та реінжинірингу бізнес-процесів (ауд. № 208) кафедри інформаційних систем та технологій, які підпорядковані навчально-науковому інституту економіки, управління,

права та інформаційних технологій. Вказані лабораторії мають відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення, яке є необхідним для проведення практики.

6. Організація проведення практики

Навчальна практика «Економічна інформатика» здобувачів освітньо-професійної програми Маркетинг спеціальності 075 Маркетинг проводиться згідно з «Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету» (введеного в дію наказом ректора університету від 29 серпня 2023 р. № 237), розробленого відповідно Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р.; Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. та інших нормативних документів.

Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Згідно з п. 4.2 «Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету», відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, в навчально-науковому інституті – директор, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Навчальний відділ забезпечує практикантів бланками звітності про проходження практики – щоденниками практики.

Відповідальний за проходження практики на кафедрі забезпечує проведення зі здобувачами вищої освіти інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Під час проходження навчальної практики «Економічна інформатика», здобувачі вищої освіти по кожній темі програми практики виконують практичні завдання на ПК, де встановлене відповідне програмне забезпечення, згідно методичних рекомендацій. Файли із виконаними завданнями зберігаються на електронних носіях та розміщуються у спеціально відведених папках сторінки платформи електронного навчання Moodle, якою керують керівники навчальної практики від кафедри.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів та розміщує всі необхідні методичні рекомендації на платформі Moodle, доступ до якої забезпечений всім практикантам;

- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики здобувачів згідно з її програмою;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення,
- перевіряє щоденники навчальної практики, перевіряє та оцінює результати виконання завдань практикантом;

- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Після закінчення практики здійснюється підведення її підсумків відповідно до вимог програм практики. Диференційований залік виставляється в останній день практики.

Оцінки, отримані студентами за результатами семестрового контролю з практики, враховуються під час визначення рейтингового балу студента для призначення стипендії.

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки

життєдіяльності;

- виконувати завдання, передбачені програмою практики.

Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком навчального процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження директора навчально-наукового інституту та відображається у наказі ректора університету.

7. Вимоги до звітної документації з практики

Під час проведення навчальної практики «Економічна інформатика» здобувачі вищої освіти ведуть щоденники, де фіксують виконану роботу. Щоденники практики систематично перевіряються керівниками практики. На завершення кожного дня практики керівник практики зі студентами підводить підсумки виконаного завдання відповідно до програми практики, звертає увагу на основні проблемні питання, що проявилися під час виконання завдання.

Щоденник є основним документом, що підтверджує проходження здобувачем вищої освіти практики, у якому відображається вся поточна робота містить:

- календарний план виконання здобувачем вищої освіти програми навчальної практики з оцінкою його виконання: та план роботи, який складається разом з керівниками практики від кафедр;
- робочі записи під час практики;
- оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці;
- висновок керівника практики про проходження практики, в т. ч. підсумкове оцінювання роботи здобувача вищої освіти за період практики.

Записи у щоденнику ведуться щоденно. Щоденник регулярно перевіряється і підписується керівником навчальної практики від кафедри.

Щоденник подається на перевірку керівнику навчальної практики від кафедри.

Після закінчення практики здійснюється підведення її підсумків відповідно до вимог практики: враховується повнота виконання всіх практичних завдань, оформлення щоденника та супровідних текстових документів (в електронному вигляді), які передбачено при розгляді певних тем навчальної програми практики і є необхідним для кращого засвоєння окремих тем. За сумою балів студент отримує підсумкову оцінку.

При дистанційному виконанні практичних завдань робочі файли надсилаються на електронну пошту викладача – керівника практики.

В термін, встановлений наказом ректора, скласти диференційований залік з практики.

8. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки за кожним результатом навчання становить 60 % від максимально можливої кількості балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компонента є єдиним в Університеті і не залежить від форм контролю і методів оцінювання результатів навчання.

**Схема нарахування балів з навчальної практики
«Економічна інформатика»**

Теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Практичні завдання практики	Самостійна робота	заповнення щоденника з практики	розв'язування тестів	Разом балів
Тема 1. Технічні засоби та системне забезпечення реалізації інформаційних процесів	6	2	1	0	9
Тема 2. Програмні засоби роботи зі структурованими документами. Системи обробки текстової інформації	12	2	2	4	20
Тема 3. Інструментарій табличного процесора Excel для бізнес-аналітики та прийняття рішень	12	2	2	4	20
Тема 4. Програмні засоби роботи з базами даних (БД)	12	2	2	4	20
Тема 5. Мережні технології. Основи функціонування мережі інтернет	6	2	1	4	13
Тема 6. Прикладні аспекти застосування мережі інтернет в економіці та бізнесі	6	2	1	0	9
Тема 7. Перспективні напрямки застосування інформаційних технологій і систем у маркетинговій діяльності	6	2	1	0	9
Разом балів за темами/ видами робіт	60	14	10	16	100

Поточне оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Підсумкова оцінка практичної підготовки формується з окремих складових за 100-бальною шкалою і 4-бальною шкалою і шкалою ЕКТС.

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням якості виконання всіх завдань практики за результатами:

- виконання практичних завдань практики (0–6 балів);
- виконання завдань самостійної роботи (0–2 бали);
- заповнення щоденника з практики (щодня) (0–1 бал);
- розв'язування тестів (0–4 бали).

Шкала та критерії оцінювання програмних результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Виконання практичних завдань практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
6 балів (максимальна)	Завдання правильно виконано в повному обсязі, здобувач продемонстрував вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології, навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
5 балів	Завдання виконано в повному обсязі (90 %), але із незначними помилками, здобувач продемонстрував належні вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології, навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
4 бали	Завдання виконано частково (80 %), або ж виконано повністю із суттєвими помилками, здобувач продемонстрував посередні вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології для обробки інформації та практичної реалізації задач
3 бали	Завдання виконано частково (70 %), і з окремими помилками, здобувач продемонстрував слабкі вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології для обробки інформації та практичної реалізації задач
1-2 бали	Завдання виконано частково (60 %), і з суттєвими помилками, здобувач продемонстрував слабкі вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології для обробки інформації та практичної реалізації задач
0 балів	Студент не виконав жодної частини лабораторної роботи або обсяг виконання становить менше 50 %, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Самостійна робота

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали	Виконане завдання самостійної роботи в межах самостійного опрацювання теми (завдання для самостійного опрацювання, представлений письмовий конспект, відповіді на питання) в повному обсязі і без помилок, здобувач продемонстрував вміння працювати самостійно, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, пошуку, збирання та аналізу інформації, ситуацій чи ефективного управління офісом
1 бал	Завдання виконано частково, або виконано повністю з суттєвими помилками, здобувач продемонстрував посередні вміння працювати самостійно, посередні навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
0 балів	Студент не представив виконане завдання самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Заповнення щоденника з практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 бал	Студентом записано у щоденнику тему виконаної роботи та зафіксовано рівень досягнення запланованих результатів навчання при виконанні завдання з практики
0 балів	Студент не виконав записів у щоденнику за результатами роботи за темою практики.

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
Розв'язування тестів: (до 20 питань) 0-4 бали	4 бали – 90-100 % правильних відповідей; 3 бали – 80- 89 % правильних відповідей; 2 бали – 70 -79 % правильних відповідей; 1 бал – 60-69 % правильних відповідей 0 бали – 0-59% правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Схема оцінювання навчальної практики

За 100-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ЄКТС
90 -100	відмінно	A
82-89	добре	B
74-81		C
64-73		D
60-63	задовільно	E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

- Бандоріна Л.М., Удачина К. О., Підгорна К. Д. Економічна інформатика : навч. посіб. Дніпро: УДУНТ, 2022. 114 с. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/15716> (дата звернення 30.08.2024).
- Буров Є. В. Комп'ютерні мережі: підручник. Львів : «Магнолія 2006», 2020. 262 с.
- Бутенко Т. А., Сирий В. М. Інформаційні системи та технології : навч. посіб. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4849> (дата звернення 30.08.2023)
- Проценко Н. М. Економічна інформатика: навч. посіб. Харків, ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 212 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4848> (дата звернення 27.08.2023).
- Нестеренко О.В. Інформаційні системи управління підприємствами: навч. посібник. Київ: Укр НЦ РІТ, 2019. 135 с.
- Северин М.А., Зозульов О.В. Вибір програмного забезпечення для маркетингової

інформаційної системи підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*: Зб. наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КПП ім. І. Сікорського. 2019 р.

Допоміжні

1. Навчальні матеріали онлайн. Сайт як засіб підтримки і розвитку підприємства. URL: https://pidru4niki.com/1331090747799/informatika/sayt_zasib_pidtrimki_rozvitku_pidpriyemstva
2. Никхи Абрахам. Веб-программирование для чайников. Киев: Диалектика, 2020. 304 с.
3. Титтел Эд, Минник Крис. HTML5 и CSS3 для чайников. Киев: Диалектика, 2022. 400 с.
4. Kopishynska, Olena; Utkin, Yurii; Galych, Oleksandr; Makhmudov, Hanlar; Svitlychna, Alla; Lyashenko, Viktor. Features of the Case Method Application in the Study of Disciplines Related to Information Technologies and IT Project Management. *Proceedings of the 25th World Multi-Conference on Systemics, Cybernetics and Informatics: WMSCI 2021, July 18-21, 2021*. Pp. 7-12. URL: <https://www.iiis.org/CDs2021/CD2021Summer/PapersS2.htm>.
5. Kopishynska, Olena; Utkin, Yurii; Lyashenko, Viktor; Barabolia, Olha; Kalashnik, Olena; Moroz, Svitlana; Kartashova, Olga. Information Systems and Technologies in Agronomy and Business: Employers' Requirements-Oriented Study in Agricultural Universities. *Proceedings of the 25th World Multi-Conference on Systemics, Cybernetics and Informatics (WMSCI 2021), July 18-21, 2021*. Pp. 113–118. URL: <https://www.iiis.org/CDs2021/CD2021Summer/PapersS2.htm>.

Інформаційні ресурси

1. Електронний навчальний ресурс «ІНФОРМАТИКА+». URL: <https://informatika-resurs.jimdofree.com/>
2. Робота з таблицями. *ExcelTABLE*. URL: <https://exceltable.com/>
3. Сайт Державної служби статистики України: Офіційний вебсайт: URL: www.ukrstat.gov.ua
4. W3schoolsua: Освітній вебсайт. URL: <https://w3schoolsua.github.io/html/index.html>.
5. Prometheus: каталог курсів. URL: <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/it>
6. Coursera. URL: <https://www.coursera.org/>